

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Οκτώβριος 2014

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικά. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τον Οκτώβριο 2014 το οικονομικό κλίμα παρουσίασε μικρή επιδείνωση με το Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να μειώνεται κατά 0,5 μονάδες σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο 2014. Η πτώση αυτή οφείλεται σε χειροτέρευση του κλίματος σε όλους τους επιχειρηματικούς κλάδους που καλύπτονται στην Έρευνα.

Η μεγαλύτερη υποχώρηση του επιχειρηματικού κλίματος καταγράφηκε στις κατασκευές και το λιανικό εμπόριο λόγω κυρίως πιο απαισιόδοξων εκτιμήσεων για την εξέλιξη της δραστηριότητάς τους το επόμενο τρίμηνο.

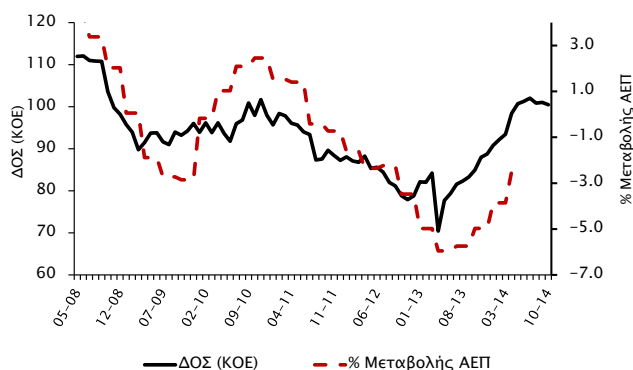
Η οριακή μείωση του δείκτη εμπιστοσύνης στις υπηρεσίες σχετίζεται με δυσμενέστερες αξιολογήσεις για την οικονομική κατάσταση και τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων το τελευταίο τρίμηνο, με το δείκτη όμως να παραμένει σε θετικά επίπεδα. Στη μεταποίηση το αρνητικότερο κλίμα τον Οκτώβριο είναι αποτέλεσμα μειωμένης δραστηριότητας κατά τους τελευταίους τρεις μήνες καθώς και πιο απαισιόδοξων εκτιμήσεων για την παραγωγή το επόμενο τρίμηνο.

Το κλίμα ανάμεσα στους καταναλωτές βελτιώθηκε οριακά τον Οκτώβριο λόγω κυρίως της κάμψης που σημειώθηκε στις εκτιμήσεις τους για την ανεργία τους επόμενους 12 μήνες.

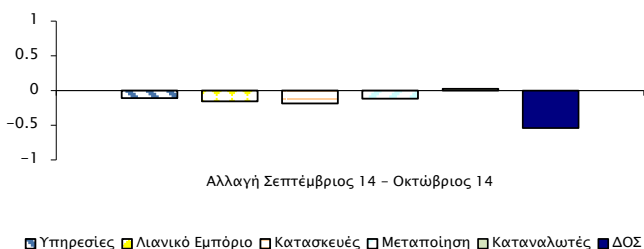
Τον Οκτώβριο 2014 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο μειώθηκε κατά 0,5 μονάδες σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο 2014.² Ο ΔΟΣ συνεχίζει όμως να παραμένει κοντά στο μακροχρόνιο μέσο όρο του.³

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ

Η μείωση του ΔΟΣ τον Οκτώβριο οφείλεται σε γενική επιδείνωση του επιχειρηματικού κλίματος, με εντονότερη την υποχώρηση στους κλάδους των κατασκευών και του λιανικού εμπορίου (Διάγραμμα 2).

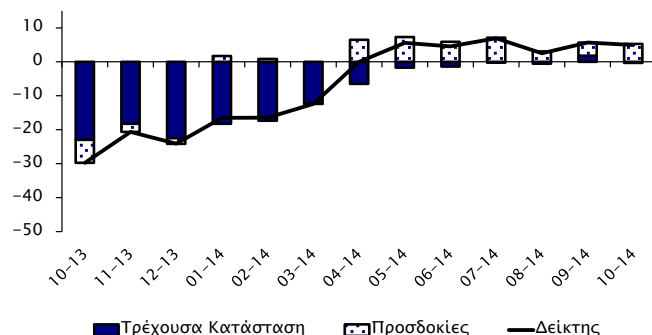
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε οριακά λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 3). Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά την οικονομική κατάσταση της επιχείρησής τους το τελευταίο τρίμηνο και, ταυτόχρονα, λιγότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν θετικά τη ζήτηση και την απασχόληση της επιχείρησής τους κατά τους τελευταίους τρεις μήνες. Λιγότερες επιχειρήσεις σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο σχεδιάζουν να προβούν σε αύξηση της απασχόλησης, ενώ περισσότερες αναμένουν αύξηση στη ζήτησή τους το επόμενο τρίμηνο. Σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο,

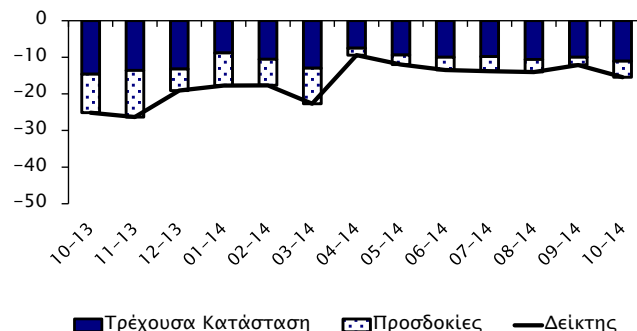
περισσότερες επιχειρήσεις σχεδιάζουν μειώσεις τιμών τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε κυρίως λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο, ελαφρώς περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στις πωλήσεις τους τελευταίους τρεις μήνες, ενώ περισσότερες δήλωσαν ότι τα τρέχοντα αποθέματά τους είναι πάνω από το κανονικό για την εποχή. Τον Οκτώβριο περισσότερες επιχειρήσεις απάντησαν ότι αναμένουν μείωση των πωλήσεων καθώς και των παραγγελιών σε προμηθευτές τους επόμενους τρεις μήνες. Σε σχέση με το Σεπτέμβριο, λιγότερες επιχειρήσεις προτίθενται να μειώσουν την απασχόλησή τους το επόμενο τρίμηνο και ταυτόχρονα, λιγότερες σχεδιάζουν μειώσεις τιμών κατά τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε κυρίως λόγω επιδείνωσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 5). Σε σχέση με το Σεπτέμβριο, οι αξιολογήσεις για την οικοδομική δραστηριότητα των επιχειρήσεων το τελευταίο τρίμηνο καθώς και για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) καταγράφηκαν οριακά αρνητικότερες. Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, περισσότερες επιχειρήσεις προγραμματίζουν μείωση στο προσωπικό, ενώ οι προσδοκίες τους για τις τιμές πώλησης

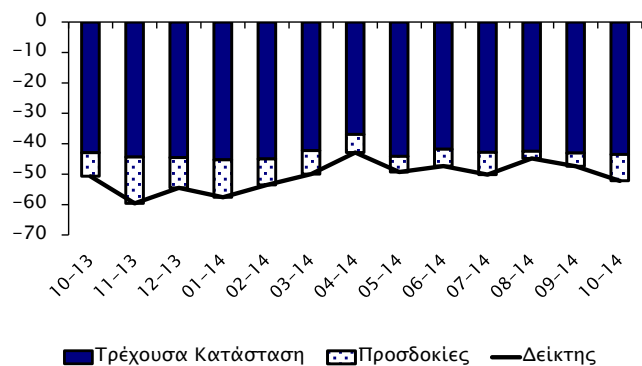
¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).

² Από το Φεβρουάριο 2014 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.

³ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ, 2ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2014", Στατιστική Υπηρεσία 03/09/14).

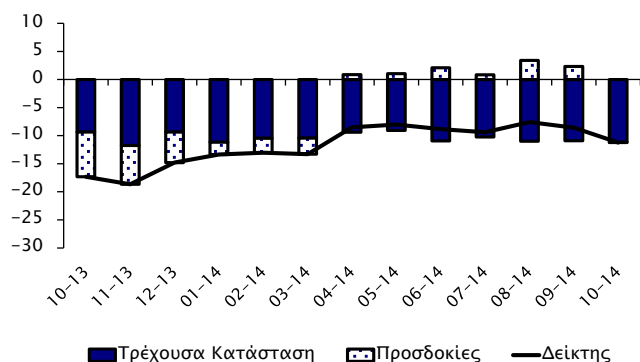
το επόμενο τρίμηνο δεν παρουσίασαν μεταβολή, με τις πλείστες επιχειρήσεις να σχεδιάζουν μειώσεις (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα επιδεινώθηκε λόγω χειροτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

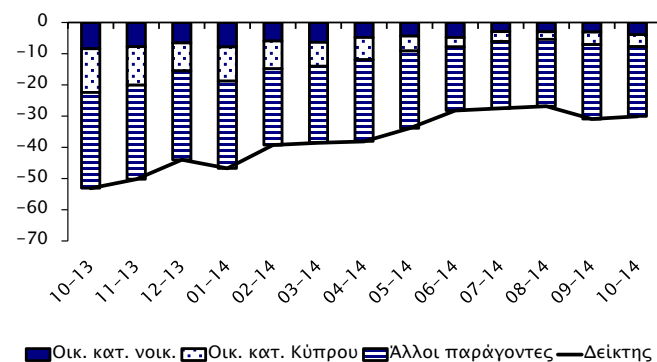

Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά την παραγωγή τους κατά τους τελευταίους τρεις μήνες, ενώ οι απαντήσεις τους αναφορικά με τα τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων τους παρέμειναν σταθερές, με τις περισσότερες επιχειρήσεις να δηλώνουν πως το στοκ τους βρίσκεται κάτω από το κανονικό. Τον Οκτώβριο, περισσότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι οι τρέχουσες συνολικές παραγγελίες τους έχουν μειωθεί, ωστόσο λιγότερες ήταν αυτές που αξιολόγησαν αρνητικά τις παραγγελίες για εξαγωγές. Αρνητικότερες σε σχέση με το Σεπτέμβριο διαμορφώθηκαν και οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για την παραγωγή και την απασχόληση το επόμενο τρίμηνο. Περισσότερες επιχειρήσεις απ' ό,τι το Σεπτέμβριο απάντησαν ότι προτίθενται να αυξήσουν τις τιμές πώλησης το επόμενο τρίμηνο (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** τον Οκτώβριο βελτιώθηκε οριακά. Οι αξιολογήσεις τους για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους καθώς και για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της Κύπρου τους

τελευταίους 12 μήνες παρουσίασαν επιδείνωση. Οι προσδοκίες τους για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τον επόμενο χρόνο, καταγράφηκαν περισσότερο αρνητικές. Αντίθετα, οι εκτιμήσεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της Κύπρου τους επόμενους 12 μήνες ήταν λιγότερο δυσμενείς απ' ό,τι το Σεπτέμβριο. Οι προσδοκίες τους για την ανεργία παρουσίασαν βελτίωση, αφού το ποσοστό που αναμένει αύξηση του αριθμού των ανέργων τους επόμενους 12 μήνες παρουσιάζει κάμψη (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Τον Οκτώβριο λιγότεροι καταναλωτές δηλώνουν πως οι τιμές των προϊόντων τους τελευταίους 12 μήνες έχουν παραμείνει σταθερές ή μειωθεί και, ταυτόχρονα, περισσότεροι αναμένουν κάποιες ανοδικές τάσεις στις τιμές τους επόμενους 12 μήνες. Σε σχέση με τον περασμένο μήνα, περισσότεροι καταναλωτές χαρακτηρίζουν ακατάλληλη την τρέχουσα χρονική στιγμή για μεγάλες αγορές ή για αποταμίευση. Οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για τις προθέσεις τους για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες δεν παρουσίασαν μεταβολή, με την πλειοψηφία να δηλώνει ότι θα ξοδέψει λιγότερα σε σχέση με φέτος. Τον Οκτώβριο, περισσότεροι καταναλωτές έχουν εκφράσει αρνητική στάση προς την αποταμίευση και περισσότεροι απ' ό,τι τον περασμένο μήνα έχουν δηλώσει ότι ζουν από τις αποταμιεύσεις τους ή με δανεικά.

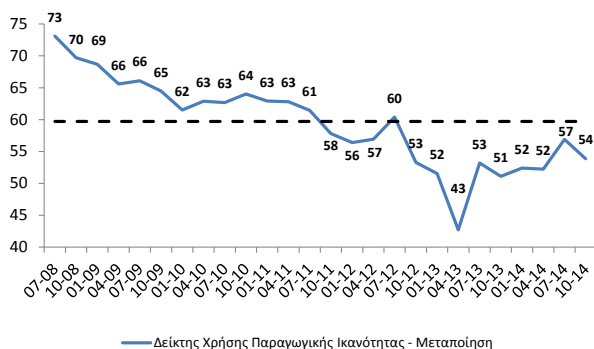
Συμπερασματικά, ο ΔΟΣ για την Κύπρο τον Οκτώβριο 2014 μειώθηκε κατά 0,5 μονάδες σε σχέση με το Σεπτέμβριο 2014. Η μείωση αυτή οφείλεται στην επιδείνωση του οικονομικού κλίματος σε όλους τους επιχειρηματικούς κλάδους που καλύπτονται στην Έρευνα. Η μεγαλύτερη επιδείνωση του επιχειρηματικού κλίματος καταγράφηκε στις κατασκευές και το λιανικό εμπόριο λόγω κυρίως πιο απαισιόδοξων εκτιμήσεων για την εξέλιξη της δραστηριότητάς τους το επόμενο τρίμηνο. Το κλίμα ανάμεσα στους καταναλωτές βελτιώθηκε οριακά.

Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (Capacity Utilisation)

Στα πλαίσια των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας διεξάγεται έρευνα, σε τριμηνιαία βάση, για τη χρήση της παραγωγικής ικανότητας (capacity utilization) των επιχειρήσεων στους τομείς της *μεταποίησης* και των *υπηρεσιών*. Οι συνεντεύξεις γίνονται τηλεφωνικά ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα 100 επιχειρήσεων στη μεταποίηση και 200 επιχειρήσεων στις υπηρεσίες, το οποίο δίνει βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Πιο κάτω παρουσιάζεται ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας για τους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών, ο οποίος μας δείχνει ποιο είναι το τρέχον ποσοστό παραγωγής των επιχειρήσεων σε σχέση με τη μέγιστη παραγωγική τους ικανότητα, όπου το 100% δηλώνει πλήρη παραγωγική ικανότητα. Ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας είναι χρήσιμος αφού παρέχει ενδείξεις για την εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας. Αν για παράδειγμα η ζήτηση στην αγορά αυξάνεται, ο βαθμός χρήσης της παραγωγικής ικανότητας θα τείνει να αυξάνεται, ενώ το αντίθετο συμβαίνει όταν η ζήτηση στην αγορά μειώνεται. Η χρήση της παραγωγικής ικανότητας παρακολουθείται συχνά και ως ένδειξη για τις πληθωριστικές τάσεις, καθώς όταν το ποσοστό παραγωγής είναι ψηλό αυξάνονται οι πιέσεις στις τιμές. Επίσης, οι επενδύσεις και η απασχόληση εξαρτώνται άμεσα από το βαθμό χρήσης της παραγωγικής ικανότητας σε μια επιχείρηση ή τομέα. Ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας για τη μεταποίηση και τις υπηρεσίες δημοσιεύεται από το ΚΟΕ σε τριμηνιαία βάση, με σκοπό την παροχή πρόσθετων πληροφοριών για τις εξελίξεις στη μεταποίηση, στις υπηρεσίες, αλλά και στην οικονομία γενικότερα.

Η πορεία του Δείκτη Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας της μεταποίησης για την περίοδο Ιούλιος 2008 - Οκτώβριος 2014 παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 8.4 Η διακεκομμένη γραμμή αντιστοιχεί στο μέσο όρο του Δείκτη για την περίοδο Ιούλιος 2008-Απρίλιος 2013.

Διάγραμμα 8: Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (%) - Μεταποίηση

με τα υφιστάμενα κτίρια/εγκαταστάσεις και εξοπλισμό το ποσοστό παραγωγής βρίσκεται ήδη σε χαμηλά σχετικά επίπεδα.

Στον τομέα των υπηρεσιών, του οποίου η συνεισφορά στο ΑΕΠ της Κύπρου είναι πολύ πιο μεγάλη από αυτήν της μεταποίησης, ο Δείκτης παρουσιάζεται για το σύνολο του τομέα καθώς και για υποτομείς (Πίνακας 2).⁵

Πίνακας 2: Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (%) - Υπηρεσίες

	2012				2013				2014				Μέσος Όρος
	01	04	07	10	01	04	07	10	01	04	07	10	
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	81	81	85	84	79	81	84	85	83	80	82	79	81
Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί	84	88	91	92	88	91	89	89	87	86	93	90	88
Άλλες υπηρεσίες	76	76	84	72	76	71	78	78	76	74	76	76	76
Σύνολο	79	79	85	83	79	77	81	80	80	78	82	79	79

Ο βαθμός χρήσης της παραγωγικής ικανότητας στη μεταποίηση τον Οκτώβριο 2014 μειώθηκε σε 54% από 57% τον Ιούλιο παραμένοντας όμως πάνω από το ποσοστό του περσινού Οκτωβρίου (51%). Από τον Οκτώβριο 2011, η χρήση της παραγωγικής ικανότητας στον τομέα της μεταποίησης βρίσκεται συνεχώς κάτω από το μακροχρόνιο μέσο όρο. Το χάσμα της παραγωγικής ικανότητας από το μακροχρόνιο της επίπεδο φαίνεται να μειώνεται μετά τον Απρίλιο του 2013, αλλά με αργούς ρυθμούς. Αυτό αποτελεί ένδειξη ότι οι επιχειρήσεις στη μεταποίηση συνεχίζουν να λειτουργούν κάτω από το κανονικό επίπεδο της παραγωγικής τους ικανότητας. Συνεπώς, δεν αναμένονται σημαντικές επενδύσεις, αφού

Το συνολικό ποσοστό χρήσης παραγωγικής ικανότητας στις υπηρεσίες τον Οκτώβριο 2014 μειώθηκε στο 79% από 82% που ήταν τον Ιούλιο 2014 και 80% τον Οκτώβριο 2013. Μείωση σε σχέση με τον Ιούλιο 2014 αλλά και με τον Οκτώβριο 2013 καταγράφηκε στον υποτομέα «Ξενοδοχεία - εστιατόρια». Ο δείκτης για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς παρουσίασε μείωση τον Οκτώβριο 2014 συγκριτικά με τον Ιούλιο 2014 αλλά παραμένει οριακά πιο πάνω από τα επίπεδα Οκτωβρίου 2013. Το ποσοστό χρήσης παραγωγικής ικανότητας στις υπόλοιπες υπηρεσίες παρέμεινε αμετάβλητο από τον Ιούλιο 2014 το οποίο όμως είναι ελαφρώς πιο κάτω απ' ό,τι τον Οκτώβριο 2013.

⁴ Τα στοιχεία που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα δεν είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

⁵ Τα στοιχεία για το Δείκτη Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας στις υπηρεσίες άρχισαν να συλλέγονται από τον Ιανουάριο 2010. Ο Δείκτης υπολογίζεται σύμφωνα με τον ορισμό που χρησιμοποιείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG-ECFIN).

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

Μήνας	2013			2014									
	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ (ΚΟΕ)	85.0	88.0	88.8	90.8	92.2	93.5	98.4	100.7	101.3	102.0	100.8	101.0	100.5
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-30	-21	-24	-17	-16	-12	0	6	5	7	3	6	5
Οικονομική κατάσταση επιχείρησής τους τελευταίους 3 μήνες ³	-34	-28	-34	-29	-27	-14	-12	1	-4	0	-7	0	-3
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	-35	-27	-34	-26	-25	-23	-7	-7	0	-1	5	6	2
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	-20	-7	-5	5	3	0	20	22	18	21	9	12	16
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	-7	-9	-8	-3	3	-1	-2	-7	-1	2	-7	10	5
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-11	-4	-1	-7	-8	-8	-6	-5	-3	4	1	7	1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-17	-21	-20	-15	-19	-17	-8	-3	-6	-13	-8	-5	-8
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-25	-26	-19	-18	-18	-23	-9	-12	-13	-14	-14	-12	-15
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-48	-50	-48	-42	-44	-48	-37	-33	-32	-29	-38	-34	-35
Τρέχοντα αποθέματα ³	-5	-10	-8	-15	-12	-9	-15	-5	-2	0	-6	-4	-2
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-32	-38	-18	-27	-21	-29	-6	-8	-10	-12	-10	-6	-13
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-48	-49	-35	-39	-31	-47	-23	-22	-21	-29	-24	-20	-27
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-3	-3	0	2	-1	-4	-2	-3	-3	-6	-5	-3	-1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-21	-18	-10	-2	-10	-9	-6	-6	-7	-1	-17	-16	-8
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-51	-60	-55	-58	-54	-50	-43	-49	-47	-50	-45	-47	-52
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-48	-65	-59	-66	-62	-52	-42	-55	-42	-35	-49	-43	-44
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-86	-89	-89	-91	-90	-85	-74	-88	-84	-86	-85	-86	-87
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-16	-30	-20	-25	-17	-16	-12	-10	-11	-15	-5	-9	-17
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-32	-39	-37	-39	-31	-43	-26	-33	-27	-15	-25	-24	-24
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-17	-19	-15	-13	-13	-13	-9	-8	-9	-9	-8	-9	-11
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-49	-48	-48	-36	-28	-21	-7	-4	-6	-3	-1	-9	-21
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-54	-53	-49	-51	-49	-47	-40	-41	-42	-47	-43	-47	-49
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-39	-33	-33	-24	-28	-33	-29	-32	-36	-57	-38	-41	-25
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-26	-18	-21	-17	-17	-16	-12	-14	-10	-16	-10	-15	-15
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	-24	-21	-16	-7	-8	-9	3	3	6	3	10	7	0
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	-17	-11	-3	-8	-5	-10	-1	-3	6	-3	4	-4	-7
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-4	-6	1	-6	-6	-9	-2	1	-3	-1	-11	-5	1
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-53	-50	-44	-47	-39	-39	-38	-34	-28	-28	-27	-31	-30
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-47	-50	-48	-48	-47	-47	-49	-47	-44	-41	-39	-38	-42
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-34	-31	-26	-31	-24	-25	-19	-18	-19	-12	-12	-12	-16
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-82	-78	-73	-78	-70	-67	-66	-60	-56	-46	-46	-45	-51
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-56	-49	-36	-44	-36	-31	-29	-19	-12	-13	-10	-16	-15
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	-22	-28	-19	-15	-20	-29	-24	-19	-12	-12	-16	-19	-16
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	-23	-34	-30	-14	-18	-35	-18	-20	-15	-14	-26	-30	-18
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3,4}	67	65	56	54	37	42	44	38	27	25	29	35	26
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-54	-58	-51	-55	-53	-46	-49	-48	-50	-45	-48	-43	-47
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-63	-66	-65	-67	-60	-65	-58	-56	-64	-50	-56	-53	-53
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-41	-34	-33	-35	-38	-34	-34	-37	-35	-32	-33	-33	-38
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-56	-56	-58	-57	-61	-56	-61	-61	-54	-61	-57	-60	-63
Δήλωση-περιγραφή για την τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού	-2	1	-3	1	-4	-3	-4	-5	-3	-4	-4	-1	-7

Σημειώσεις:

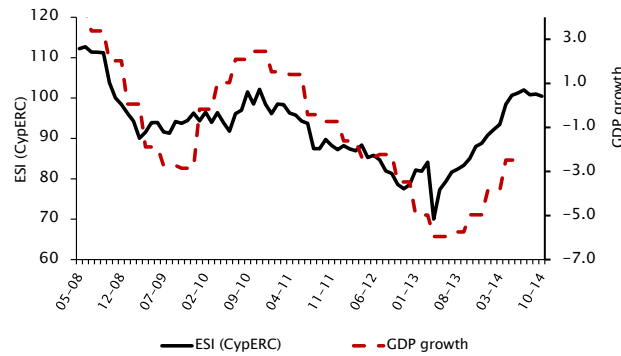
¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/userguide_en.pdf
³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

October 2014

Figure 1: Economic Sentiment Indicator (ESI CypERC) and GDP growth

Note: The weights used in the calculation of the Economic Sentiment Indicator constructed by the Economics Research Centre (ESI CypERC) reflect the contribution of each sector to the GDP of Cyprus.

Figure 2: Decomposition of the change in ESI (CypERC)

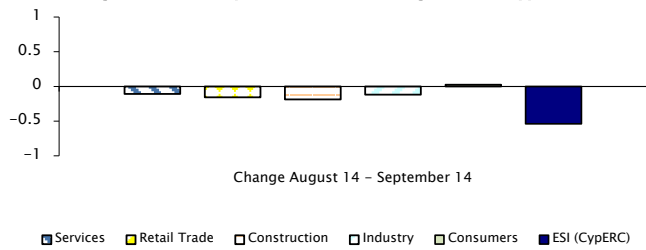

Figure 5: Construction Confidence Indicator (contribution of recent trends and expectations)

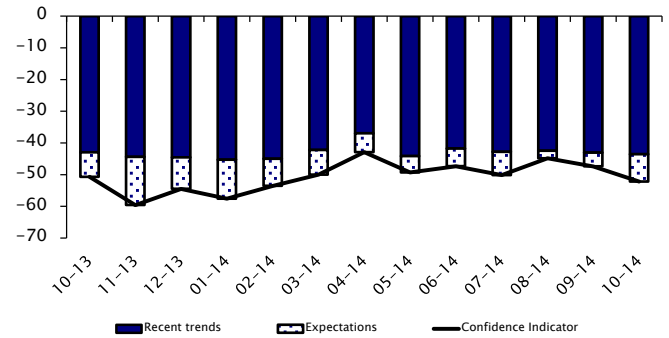

Figure 3: Services Confidence Indicator (contribution of recent trends and expectations)

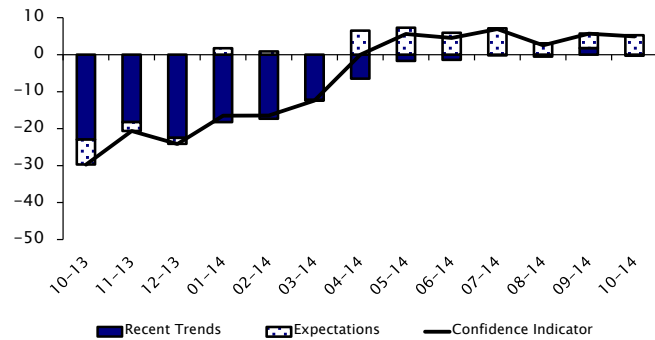

Figure 6: Industrial Confidence Indicator (contribution of recent trends and expectations)

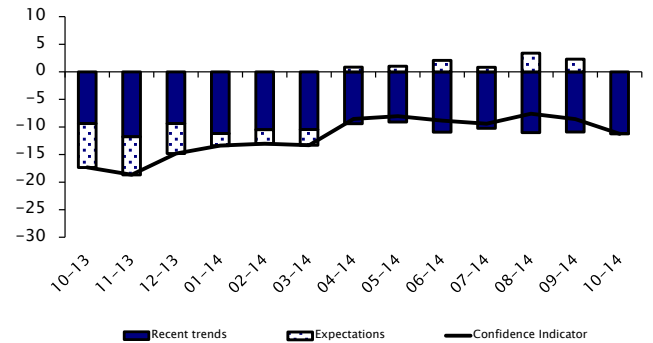

Figure 4: Retail Trade Confidence Indicator (contribution of recent trends and expectations)

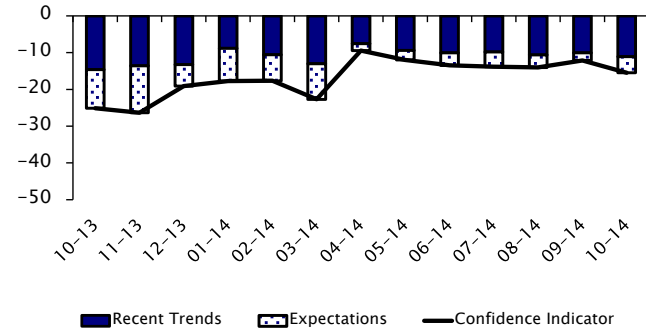
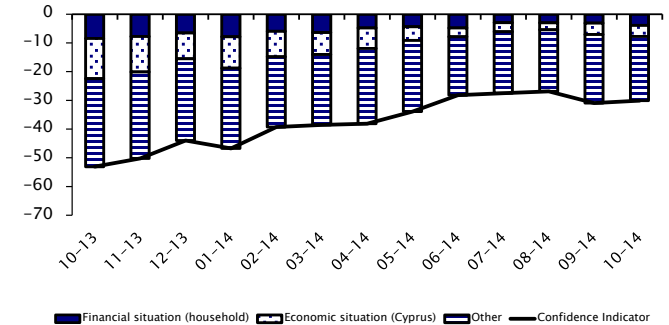

Figure 7: Consumer Confidence Indicator (contribution of financial/economic situation expectations and other factors)

Note: Other factors include unemployment expectations and savings intentions.

Table 1: Difference between the percentage of positive and negative responses (balance)¹ and ESI (CypERC)

Month	2013			2014									
	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ECONOMIC SENTIMENT INDICATOR (ESI CypERC)²	85.0	88.0	88.8	90.8	92.2	93.5	98.4	100.7	101.3	102.0	100.8	101.0	100.5
SERVICES													
Services Confidence Indicator ³	-30	-21	-24	-17	-16	-12	0	6	5	7	3	6	5
Business situation, past 3 months ⁴	-34	-28	-34	-29	-27	-14	-12	1	-4	0	-7	0	-3
Turnover (demand), past 3 months ⁴	-35	-27	-34	-26	-25	-23	-7	-7	0	-1	5	6	2
Expected turnover (demand), next 3 months ⁴	-20	-7	-5	5	3	0	20	22	18	21	9	12	16
Employment, past 3 months	-7	-9	-8	-3	3	-1	-2	-7	-1	2	-7	10	5
Expected employment, next 3 months	-11	-4	-1	-7	-8	-8	-6	-5	-3	4	1	7	1
Expected selling prices, next 3 months	-17	-21	-20	-15	-19	-17	-8	-3	-6	-13	-8	-5	-8
RETAIL TRADE													
Retail Trade Confidence Indicator ³	-25	-26	-19	-18	-18	-23	-9	-12	-13	-14	-14	-12	-15
Business activity (sales), past 3 months ⁴	-48	-50	-48	-42	-44	-48	-37	-33	-32	-29	-38	-34	-35
Stock of goods ⁴	-5	-10	-8	-15	-12	-9	-15	-5	-2	0	-6	-4	-2
Expected business activity (sales), next 3 months ⁴	-32	-38	-18	-27	-21	-29	-6	-8	-10	-12	-10	-6	-13
Orders placed with suppliers, next 3 months	-48	-49	-35	-39	-31	-47	-23	-22	-21	-29	-24	-20	-27
Expected employment, next 3 months	-3	-3	0	2	-1	-4	-2	-3	-3	-6	-5	-3	-1
Expected selling prices, next 3 months	-21	-18	-10	-2	-10	-9	-6	-6	-7	-1	-17	-16	-8
CONSTRUCTION													
Construction Confidence Indicator ³	-51	-60	-55	-58	-54	-50	-43	-49	-47	-50	-45	-47	-52
Building activity, past 3 months	-48	-65	-59	-66	-62	-52	-42	-55	-42	-35	-49	-43	-44
Current overall order books ⁴	-86	-89	-89	-91	-90	-85	-74	-88	-84	-86	-85	-86	-87
Expected employment, next 3 months ⁴	-16	-30	-20	-25	-17	-16	-12	-10	-11	-15	-5	-9	-17
Expected selling prices, next 3 months	-32	-39	-37	-39	-31	-43	-26	-33	-27	-15	-25	-24	-24
INDUSTRY													
Industrial Confidence Indicator ³	-17	-19	-15	-13	-13	-13	-9	-8	-9	-9	-8	-9	-11
Production, past 3 months	-49	-48	-48	-36	-28	-21	-7	-4	-6	-3	-1	-9	-21
Current overall order books ⁴	-54	-53	-49	-51	-49	-47	-40	-41	-42	-47	-43	-47	-49
Current export order books	-39	-33	-33	-24	-28	-33	-29	-32	-36	-57	-38	-41	-25
Stock of finished products ⁴	-26	-18	-21	-17	-17	-16	-12	-14	-10	-16	-10	-15	-15
Expected production, next 3 months ⁴	-24	-21	-16	-7	-8	-9	3	3	6	3	10	7	0
Expected employment, next 3 months ⁵	-17	-11	-3	-8	-5	-10	-1	-3	6	-3	4	-4	-7
Expected selling prices, next 3 months	-4	-6	1	-6	-6	-9	-2	1	-3	-1	-11	-5	1
CONSUMERS													
Consumer Confidence Indicator ³	-53	-50	-44	-47	-39	-39	-38	-34	-28	-28	-27	-31	-30
Financial situation of household, past 12 months	-47	-50	-48	-48	-47	-47	-49	-47	-44	-41	-39	-38	-42
Expected financial situation of household, next 12 months ⁴	-34	-31	-26	-31	-24	-25	-19	-18	-19	-12	-12	-12	-16
General economic situation in Cyprus, past 12 months	-82	-78	-73	-78	-70	-67	-66	-60	-56	-46	-46	-45	-51
Expected general economic situation in Cyprus, next 12 months ⁴	-56	-49	-36	-44	-36	-31	-29	-19	-12	-13	-10	-16	-15
Consumer prices, past 12 months	-22	-28	-19	-15	-20	-29	-24	-19	-12	-12	-16	-19	-16
Expected consumer prices, next 12 months	-23	-34	-30	-14	-18	-35	-18	-20	-15	-14	-26	-30	-18
Expected unemployment in Cyprus, next 12 months ^{4,5}	67	65	56	54	37	42	44	38	27	25	29	35	26
Major purchases at present	-54	-58	-51	-55	-53	-46	-49	-48	-50	-45	-48	-43	-47
Major purchases intentions, next 12 months	-63	-66	-65	-67	-60	-65	-58	-56	-64	-50	-56	-53	-53
Savings at present	-41	-34	-33	-35	-38	-34	-34	-37	-35	-32	-33	-33	-38
Savings intentions, next 12 months ⁴	-56	-56	-58	-57	-61	-56	-61	-61	-54	-61	-57	-60	-63
Statement on the current financial condition of household	-2	1	-3	1	-4	-3	-4	-5	-3	-4	-4	-1	-7

Notes:

- ¹ Positive responses refer to increase/improvement/ above normal/very or fairly likely, while the opposite holds for negative responses. Data are seasonally adjusted.
- ² The weights used in the calculation of the Economic Sentiment Indicator reflect the contribution of each sector to the GDP of Cyprus.
- ³ The calculation of the confidence (composite) indicator is described in http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.
- ⁴ The responses to this question are used in the calculation of the confidence (composite) indicator for each survey.
- ⁵ Following a suggestion by the European Commission, the responses to this question are not adjusted for seasonality.

Since May 2008 the Economics Research Centre, in collaboration with RAI Consultants Ltd, have been conducting the Business and Consumer Surveys in Cyprus, as part of the Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys. The programme is co-financed by the European Commission.